

Statsbudsjettet 2009

Lavterskelpsikter i sikte

Nina Strand

journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening

«Aldri tidligere har en regjering vært så tydelig på at det psykiske helsetilbudet i primærhelsetjenesten skal videreutvikles»

ØYNER MULIGHETER: De 20 millionene til rekruttering av psykologer til kommunene kan gi enklere tilgang på psykolog for folk flest.

Illustrasjonsfoto: Scanpix

Psykiske helseplager er i ferd med å bli folkesykdom nummer én i Norge, og koster årlig samfunnet 40 milliarder i utgifter til trygdeutgifter, behandling og sosiale utgifter. I sitt forslag til nytt statsbudsjett vil regjeringen satse på forebygging og lav terskel til psykiske helsetjenester i kommunene. Økt rekruttering av psykologer er et viktig tiltak for å styrke de kommunale tjenestene, mener Helse- og omsorgsdepartementet, som i første omgang vil sette av 20 millioner for å skaffe psykologer til førstelinjetjenesten.

Gjennomslag

Psykologforeningens president Tor Levin Hofgaard er oppglødd:

– 20 millioner til rekruttering av psykologer i kommunen, oppfølging av helsedirektoratets rapport om psykologer med lav terskel og 300 millioner til rusfeltet. Dette er strålende nyheter. Satsingen på psykologer i kommunen er helt i tråd med vår hovedsatsing. Selv om målsettingene og bevilgningene i årets budsjett bare er en begynnelse, så adopterer regjeringen nå våre målsettinger om lavterskeltilbud til befolkningen. Statsbudsjettet for 2009 setter forebygging, lavterskel og lett tilgjengelighet til tjenester på agendaen på en helt ny måte. Regjeringen vektlegger også økt kvalitet og høy kompetanse i det fremtidige kommunale psykiske helsetilbudet. Dette er bra for folkehelsen.

– Vi vet at enkel tilgang til psykisk helsehjelp i førstelinjetjenesten reduserer medikamentbruk og bringer pasienten raskt tilbake i normalfungering, påpeker Hofgaard.

– Vi vet også at folk flest helst vil gå til en psykolog med sine psykiske plager, og at de som har hatt råd til selv å betale for et lavterskeltilbud, opplever denne hjelpen som den mest effektive. Endelig blir det nå et mål for myndighetene at det ikke skal være opp til din private økonomi hvorvidt du får det tilbudet som vi vet er best for milde og moderate psykiske plager.

Presidenten gleder seg også over summen på 300 millioner til rusfeltet. – Opptappingsplanen for rusfeltet må bli mer enn fagre ord om samordning og helhetlige tjenester. Det har skjedd for lite i det året planen har eksistert. Nå kommer heldigvis mer penger.

Bred politisk enighet

– *Hvordan vurderer du mulighetene for at regjeringen får disse budsjettforslagene igjennom i Stortinget?*

– Jeg tror jo ikke Regjeringen fremmer et budsjett de ikke har avklart med sine egne partigrupper i Stortinget. Vi har en flertallsregjering, så jeg forventer at dette blir vedtatt slik det er foreslått. Dessuten er lavterskel og forebygging noe vi hører gjentatt også fra opposisjonen når vi snakker med dem nå for tiden. Jeg tror det er bred enighet om at dette er et av de viktigste grepene man bør gjøre i psykisk helse nå etter opptappingsplanen.

– *Hvordan vil Psykologforeningen arbeide videre for å realisere et godt psykisk helsetilbud i kommunene?*

– Vi driver et omfattende arbeid i forhold til dette. Svært viktig nå er å jobbe med en økning av studiekapasiteten på profesjonsstudiet, samt en god gjennomføring av sykmeldingsprosjektet i Telemark og Akershus fra 2009. I tillegg blir det stor aktivitet for å få gjennomført tiltakene i Helsedirektoratets rapport om psykologer i kommunene. Denne rapporten ligger til grunn for regjeringens målsettinger i årets statsbudsjett, og vi vil samarbeide tett med myndighetene for å realisere tiltakene som foreslås. Lokalt arbeid er også viktig. Det er jo i alle de forskjellige kommunene dette skal bli realisert. Da kan vi ikke bare jobbe med det i Oslo.

– I tillegg tar vi på alvor at det er valg i 2009, poengterer presidenten. Vi må derfor ikke bare overbevise dagens regjering om viktigheten av lavterskelpspsykologer. Vi må ha lengre perspektiv enn den rød-grønne regjeringen av i dag, avslutter han.

Inspirasjonspakke

I Psykologforeningens fagpolitiske avdeling har fagsjef Anders Skuterud og spesialrådgiver Anette Clausen finlest relevante deler av statsbudsjettet. De ser for seg en travel periode fremover, med initiativer og tiltak som skal utnytte mulighetene som ligger i dette dokumentet.

– Statsbudsjettet er en inspirasjonspakke fra regjeringen, sier Anette Clausen. – Men her nytter det nytter ikke å hvile på laurbærene.

– 20 millioner er en god begynnelse, og nå må vi i foreningen stå på for at pengene skal brukes på en formålstjenlig måte. Vi skal sette inn tid og ressurser for å bli departementets gode samarbeidspartnere. Aldri tidligere har en regjering vært så tydelig på at det psykiske helsetilbudet i *primærhelsetjenesten* skal videreutvikles, og at forebygging og tidlig hjelp er avgjørende, ikke bare for barn og ungdom, men også for voksne. Det er også nytt at de fine ordene følges av konkrete tiltak som er synlige i budsjettet, påpeker spesialrådgiveren.

– Statsbudsjettet bærer bud om flere psykologer i kommunenes helsetilbud, men vi må sikre at dette blir en systemutvikling som ikke vakler ved første korsvei, fortsetter hun.

– Noe av det viktigste å jobbe for er en økt forståelse i samfunnet generelt, og hos helsepolitikere spesielt, for at psykologiske helsetjenester blir lovpålagt. I dag er kommunene pålagt å ha helsepersonell som fysioterapeuter, jordmødre, leger og sykepleiere. Vårt syn er at tilbudet ikke er godt nok uten psykologenes kompetanse, og vi må jobbe for å få gjennomslag for dette.

– Ja, sier Anders Skuterud. – Det er viktig å være klar over at bare lovpålagte tjenester er garantert en plass på kommunebudsjettene. Men regjeringens statsbudsjett er et positivt signal, og *kan* bidra til et etterlengtet løft for det psykiske helsetilbudet i kommunene. Psykologforeningen skal være en pådriver her, og følge opp Storting, departementer og direktorat.

Målet er at psykologisk helsetilbud blir en «må-tjeneste» i kommunene, og at hjelpen inkluderer psykologisk lavterskeltilbud, understreker fagsjefen, som legger vekt på at det gjøres mye godt psykisk helsearbeid i dag, av yrkesgrupper som helsesøstere, sykepleiere og omsorgsarbeidere. Gjennom å bli tildelt en sentral rolle i forebygging, behandling og veiledning kan psykologene bidra til å heve kompetansen i tilbudet totalt sett, mener han.

Kurs og kontakt

En viktig oppgave for Psykologforeningen i tiden fremover vil være å sikre god og relevant kvalitet på psykologer som ønsker å jobbe som lavterskelpspsykologer. Kommunalt psykisk helsearbeid representerer et utfordrende og mangefasettert arbeidsfelt, der man må samarbeide mye på tvers av ulike tjenester, faggrupper – og frivillige tiltak som er viktige i et folkehelseperspektiv.

– Ikke minst er det avgjørende at de som i dag jobber i kommunene, fortsetter med det. Psykologforeningen vil bidra til å etablere et kompetansenettverk for psykologer i kommunene. Her kan de dele erfaringer, utveksle ideer og diskutere faglige utfordringer. Så må foreningen også jobbe videre med å tilby gode og relevante kurs for disse psykologene, sier Anette Clausen.

Det er skuffende at statsbudsjettet ikke gir noen signaler om økt utdanningskapasitet for psykologstudiet, mener fagsjef Skuterud, og varsler initiativer overfor politikerne. Noe av det første foreningen vil gjøre, er å kontakte Stortinget: – Vi vil oppfordre Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen i Stortinget til å øke utdanningskapasiteten for psykologene snarest.